

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS 2020 M. EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJOS PRIEMONIŲ VYKDYMO ATASKAITA

Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas (toliau – Prevencijos planas) patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V-1289 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2018–2020 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“. Prevencijos plane 2020 m. buvo numatytos 29 priemonės, mažinančios ekstremaliųjų situacijų riziką, užtikrinančios tinkamą pasirengimą ir reagavimą į ekstremaliąsias situacijas, keitimąsi informacija apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas, stiprinančios gebėjimus reaguoti į įvykį, ekstremalųjį įvykį ir ekstremaliąją situaciją, taip pat organizuotos nustatytų galimų pavojų rizikos mažinimo priemonės bei informuota visuomenė apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms.

1. Vykdamas Prevencijos plano 1 tikslą – numatyti priemones, mažinančias ekstremaliųjų situacijų riziką, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

1.1. pagal Ministerijos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės metodines rekomendacijas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) direktoriaus 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1-189 „Dėl Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“, peržiūrėta ir atnaujinta SAM kompetencijai priskirtose veiklos srityse atlikta galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė (<https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/ekstremaliuju-situaciju-prevencija-ir-valdymas>; <http://essc.sam.lt/lt/ekstremaliuju-situaciju-p-f86x.html>) – 1 vnt.

1.2. Parengtas ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-3061 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2021–2023 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“ patvirtintas SAM 2021–2023 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas – 1 vnt.

1.3. SAM 2020 m. kovo 9 d. raštu Nr. (10.2.3.4-412)10-1619 „Dėl 2019 m. vykdytų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių“ PAGD pateikta informacija apie 2019 m. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių vykdymą – 1 vnt.

1.4. Peržiūrėtas SAM ekstremaliųjų situacijų valdymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. V-999 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“ – 1 vnt.

1.5. Pagal kompetenciją kaupta informacija apie Lietuvoje įvykusius įvykius, ekstremaliuosius įvykius bei ekstremaliąsias situacijas, šios informacijos pagrindu parengta „2019 m. Lietuvoje įvykusių ekstremaliųjų situacijų, ekstremaliųjų įvykių ir / ar riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančių įvykių, jų padarinių, taikytų visuomenės sveikatos saugos priemonių ataskaita“, kuri paskelbta SAM Ekstremalių sveikatai situacijų centro (toliau – ESSC) tinklalapyje https://essc.sam.lt/lt/informacija_visuomenei_ir_specialistams/ivykiu-ekstremaliuju-ivyk-2wzb.html – 1 vnt.

2. Vykdamas Prevencijos plano 2 tikslą – užtikrinti tinkamą pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir tinkamą reagavimą į jas, siekiant efektyviai ir laiku koordinuoti jų valdymą, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

2.1. pagal kompetenciją užtikrintas Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimas ekstremaliųjų situacijų prevencijos srityje:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos 2020 m kovo 24 d. posėdžio protokolas Nr. 73-6/IVL-438. Siūlymas stiprinti horizontalų ministerijų ir kitų valstybės institucijų įsitraukimą į valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymą.

Atsižvelgiant į besivystančią situaciją dėl koronaviruso COVID-19 plitimo padarinių, siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybei stiprinti ministerijų ir kitų valstybės institucijų įsitraukimą į

valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymą ir paraginti jas teikti informaciją Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai pagal klausimyną apie grėsmių indikatorius, nustatytą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 700-9 „Dėl grėsmių Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui stebėjimo, vertinimo ir perspėjimo apie grėsmes tvarkos aprašo patvirtinimo“. SAM raštais (RN) 2020 m. LR Vyriausybės kanceliarijai minėta informacija teikta tris kartus.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos 2020 m. birželio 8 d. posėdžio protokolas Nr. 73-8/1VL-905. Tolimesnis valstybės rezervo formavimas.

ESSC atskirų pavedimų dėl keistinių teisės aktų sąrašo negavo. Tačiau įgyvendinant COVID-19 valdymo strategijos įgyvendinimo priemonių plano, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 30 d. posėdžio protokolu Nr. 28, 2.3.5 papunktį buvo įvertinti valstybės medicinos atsargų rezervo formavimo ir panaudojimo procesą reglamentuojantys teisės aktai (COVID-19 valdymo strategijos įgyvendinimo kontekste) ir parengtas Asmeninių apsauginių priemonių rinkinio sąrašas (toliau – Rinkinys), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. R-3RN „Dėl valstybės medicinos atsargų rezervo rinkinių sąrašų patvirtinimo“ (Riboto naudojimo). Rinkinyje yra nustatyta asmeninės apsaugos priemonių kaupimo norma, kurios turėtų pakakti 30 dienų sveikatos priežiūros sistemos veiklos užtikrinimui (1 mln. gyventojų).

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos 2020 m. liepos 21 d. posėdžio protokolas Nr. 73-9/1VL-1264. Aprūpinimas būtinosiomis asmens apsaugos ir dezinfekavimo priemonėmis per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus.

Siekiant užtikrinti sklandų Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos darbą organizuojant ir vykdant Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės bei siekiant komisijų narius ir balsuojančius rinkėjus aprūpinti būtinosiomis apsaugos priemonėmis, rugsėjo-spalio mėnesiais buvo parengti 5 sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimai dėl asmeninės apsaugos ir dezinfekavimo priemonių skyrimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų apygardų atstovams arba savivaldybių administracijų atstovams (2020 m. rugsėjo 23 d. Nr. V-2107, 2020 m. spalio 5 d. Nr. V-2182, 2020 m. spalio 5 d. Nr. V-2184, 2020 m. spalio 7 d. Nr. V-2209, 2020 m. spalio 16 d. Nr. V-2281). Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos aprūpinimas būtinosiomis apsaugos priemonėmis per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus, buvo vykdomas už skirtas tikslines lėšas (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 24 d. įsakymas V-1710), todėl valstybės rezervo medicinos atsargos nebuvo panaudotos ir jų atkūrimas nebuvo vykdytas.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos 2020 m. spalio 27 d. posėdžio protokolas Nr. 73-11. Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos visoje šalyje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės valdymo apžvalga ir tolimesni veiksmai.

ESSC kiekvieną savaitę SAM teikė informaciją apie asmens apsaugos priemonių sukaupimą (turimus kiekius sandėlyje ir planuojamas pristatyti asmens apsaugos priemones pagal pasirašytas pirkimo-pardavimo sutartis) bei vykdė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais pavedamus organizuoti ar vykdyti trūkstamų asmens apsaugos priemonių įsigijimus bei organizuodavo ir užtikrindavo įsigytų asmens apsaugos priemonių priėmimą, saugojimą ir perdavimą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimuose nurodytiems subjektams.

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 1 d. nutarimą Nr. 724-3 „Dėl valstybės rezervo sudarymo ir kaupimo 2020 metais“ ir siekiant sukaupti valstybės medicinos atsargų rezerve priemones, reikalingas COVID-19 situacijai valdyti ir padariniams šalinti, įvykdytos net 21 (dvidešimt vienas) viešojo pirkimo procedūros.

Taip pat SAM vykdė kitus VESK nutarimus, susijusius su COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) epidemine situacija, jos prevencijos ir valdymo priemonėmis t.y. rengė LRV nutarimo projektus dėl karantino paskelbimo visoje Lietuvos Respublikoje, COVID-19 epidemiologinės

situacijos apžvalgas, teisės aktų projektus, skubius siūlymus LRV dėl COVID-19 epidemiologinės situacijos valdymo priemonių, nuolat stebėjo epidemiologinę situaciją ir teikė siūlymus dėl jos suvaldymo, informavo visuomenę, rengė ir teikė rekomendacijas.

2.2. Peržiūrėti SAM Ekstremalių situacijų operacijų centro (toliau – SAM ESOC) nuostatai ir SAM ESOC personalinė sudėtis (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. V-847, 2020 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. V-1495) – 2 vnt.

2.3. Peržiūrėta ir atnaujinta SAM ESOC narių iškviatimo schema – 1 vnt.

2.4. Vadovaujantis keitimosi informacija apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl keitimosi informacija apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius tvarkos aprašo patvirtinimo“, buvo tikslinami, atnaujinami ir kaupiami SAM ESOC narių, savivaldybių gydytojų, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų paskirtų asmenų, atsakingų už informacijos apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius teikimą, priėmimą ir perdavimą darbo ir poilsio laiku, kontaktiniai duomenys. Parengtų kontaktinių duomenų sąrašų skaičius – 1 vnt.

2.5. Vykdamas asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo veikti ekstremaliųjų situacijų atvejais stebėseną ir vadovaujantis ESSC direktoriaus 2020 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 05-05 „Dėl Ekstremalių sveikatai situacijų centro atliekamų sveikatos priežiūros įstaigų parengties ekstremaliosioms situacijoms planinių įvertinimų 2020 metų plano patvirtinimo“ per 2020 m. buvo įvertintos 48 asmens sveikatos priežiūros įstaigos (atliktas 21 kompleksinis įvertinimas ir 27 daliniai įvertinimai): 25 ligoninės teikiančios antrinio ir tretinio lygio stacionarines paslaugas, 3 specializuotos medicininės slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės, 2 specializuotos medicininės reabilitacijos ligoninės, 7 asmens sveikatos priežiūros įstaigos teikiančios pirmines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, 11 asmens sveikatos priežiūros įstaigų, turinčių asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti greitosios medicinos pagalbos paslaugas. Atliktų parengties įvertinimų dalis – 100 proc.

2.6. Organizuoti pasitarimai ekstremaliųjų sveikatai situacijų valdymo klausimais. Organizuotų pasitarimų dalis – 100 proc.

3. Vykdamas Prevencijos plano 3 tikslą – užtikrinti keitimąsi informacija apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

3.1. Užtikrintas keitimasis informacija (visą parą) apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius. Budėjimu, užtikrinant nuolatinę informacijos priėmimą ir perdavimą, skaičius – 365 vnt.

3.2. ESSC organizavo (visą parą) informacijos apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius priėmimą, keitimąsi ja tarp Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos subjektų, šios informacijos perdavimą valstybės valdymo ir savivaldybių institucijoms, Europos Sąjungos institucijoms, Pasaulio sveikatos organizacijai, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijai ir kitoms tarptautinėms organizacijoms. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.

3.3. Pagal kompetenciją 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę koordinuotas ir organizuotas informacijos, susijusios su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai Europos Sąjungos lygiu, priėmimas ir pateikimas per Europos Komisijos Išankstinio įspėjimo ir reagavimo sistemą. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.

3.4. Organizuotas ir užtikrintas 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę informacijos iš Pasaulio sveikatos organizacijos apie ekstremaliąsias visuomenės sveikatai situacijas, kurios gali turėti tarptautinę reikšmę, priėmimas, šios informacijos įvertinimas ir perdavimas kompetentingoms institucijoms. Priimtų informacijų dalis – 100 proc.

4. Vykdamas Prevencijos plano 4 tikslą – stiprinti gebėjimus reaguoti į įvyki, ekstremaliųjų įvyki ir ekstremaliąją situaciją, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

4.1. Vadovaujantis ESSC valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymo organizavimo ir praktinių įgūdžių tikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu ESSC direktoriaus 2016 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 05-5 ir vykdant ESSC direktoriaus 2020 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 05-10 „Dėl civilinės saugos mokymo organizavimo 2020 m.“ patvirtintą ESSC valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymo planą, 2020 m. nuotoliniu būdu, trimis etapais (nuo lapkričio 19 d. iki gruodžio 21 d). organizuoti ir nuotoliniu būdu praveisti civilinės saugos mokymai. Civilinės saugos mokymuose dalyvavo 29 ESSC darbuotojai.

SAM 2020 m. neorganizavo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, civilinės saugos mokymo darbo vietose dėl prasidėjusios COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pandemijos, resursai buvo nukreipti epideminės situacijos valdymui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimų rengimui, juose numatytų reikalavimų vykdymui.

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) 2020 m. neorganizavo darbuotojų mokymų darbo vietose pagal civilinės saugos mokymo programą. 2020 m. NVSC darbuotojai buvo apmokyti saugaus asmens apsaugos priemonių naudojimo vykdant funkcijas, susijusias su COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) valdymu pasienio kontrolės punktuose, ligos židiniuose ir kitose vietose.

Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – NVSPL) darbuotojų mokymai darbo vietoje įvykdyti 2020 m. sausio 27 d. pagal Gaisrinės saugos mokymų programą. Mokymus vykdė UAB „Gaisriniai projektai“ specialistai.

4.2. 2020 m. institucinio lygio funkcinės ir stalo pratybos nebuvo organizuotos dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės. SAM ir jai pavaldžios įstaigos resursus nukreipė epideminės situacijos valdymui, tiesioginių funkcijų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimų rengimui ir sprendimuose numatytų reikalavimų vykdymui (atvejo židinio tyrimas, kontrolė, kt.).

Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) 2020 m. numatytas organizuoti institucinio lygio funkcinės ir stalo pratybas dėl COVID-19 epidemiologinės situacijos ir Lietuvos teritorijoje paskelbto karantino perkeltos į 2021 m.

4.3. Civilinės saugos mokymo kursuose, organizuojamuose Ugniagesių gelbėtojų mokykloje pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 1-348 „Dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Ugniagesių gelbėtojų mokyklos Civilinės saugos mokymo centro civilinės saugos mokymo programų patvirtinimo“ patvirtintas civilinės saugos mokymo programas, dėl COVID-19 epidemiologinės situacijos nebuvo dalyvauta.

4.4. NATO krizių valdymo pratybos „CMX“ nebuvo organizuotos.

4.5. Tarptautinės priimančios šalies paramos pratybos „Baltijos šeimininkas“ nebuvo organizuotos.

4.6. Atsižvelgiant į 2018–2020 metų valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. 1V-68 „Dėl 2018–2020 metų valstybinio lygio civilinės saugos pratybų plano patvirtinimo“, nuotoliniu būdu SAM atstovai dalyvavo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2020 m. spalio 8 d. organizuotose valstybinio lygio civilinės saugos stalo pratybose „Civilinės saugos subjektų veiksmai esant epizootijai“.

RSC nuolatos dalyvavo pratybų rengimo grupės susitikimuose ir bendradarbiavo rengiant valstybinio lygio civilinės saugos pratybų „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmai valdant informaciją, įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone statomoje branduolinėje elektrinėje“ scenarijų, tačiau dėl COVID-19 epidemiologinės situacijos ir Lietuvos teritorijoje paskelbto karantino 2020 m. pratybos neįvyko.

4.8. pagal kompetenciją teiktos rekomendacijos sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksnių, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais:

NVSC dalyvavo SAM Užkrečiamųjų ligų protrūkių ar nepalankios epidemiologinės situacijos valdymo koordinavimo darbo grupės veikloje. Dalyvavo darbo grupės posėdžiuose, kiekvieną dieną teikė informacija SAM, žiniasklaidai, visuomenei.

NVSC aktyviai bendradarbiavo su įstaigomis, konsultavo jų darbuotojus / skaitė pranešimus apie COVID-19 ligos prevenciją ir suvaldymą.

NVSC židinio epidemiologinės diagnostikos vykdymo metu bei kitų patikrinimų metu teiktos konsultacijos ūkio subjektams apie COVID-19 ligą.

NVSC organizavo nuotolinius mokymus darbdaviams, ugdymo įstaigoms, asociacijoms, socialinės globos ir rūpybos įstaigoms bei kitiems ūkio subjektams COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) prevencijos ir valdymo klausimais.

RSC bendradarbiavo rengiant ir dalyvavo civilinės saugos pratybose, skirtose pasirengti galimoms branduolinėms ar radiologinėms avarijoms:

- dalyvavo organizuojant ir 2020 m. vasario 6 d. vykusioje pratybų rengimo konferencijoje „Tarptautinio lygio pratybos naudojant cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių (ChBRB) medžiagų aptikimo ir mėginių ėmimo modulį MODEX 2020“, tačiau dėl COVID-19 epidemiologinės situacijos ir Lietuvos teritorijoje paskelbto karantino pratybos neįvyko;

- rengiantis ConvEx-2B pratyboms, 2020 m. kovo 2 d. PAGD teikė informaciją apie RSC galimą pagalbą kitai valstybei branduolinės ar radiologinės avarijos atveju;

- 2020 m. rugpjūčio 19 d. dalyvavo ir vertino Valstybės sienos apsaugos tarnybos stalo pratybas „Pasirengimas galimai branduolinei ar radiologinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje“;

- dalyvavo Krašto apsaugos ministerijos organizuotame darbo grupės pasitarime, kuriame buvo aptartas CMX21 pratybų pravedimas bei pateikti pasiūlymai scenarijui;

- 2020 m. lapkričio 12 d. dalyvavo, skaitė pranešimus ir vertino Šiaulių miesto savivaldybės stalo pratybas „Šiaulių miesto savivaldybės civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas galimai branduolinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje“.

RSC organizavo ir pravedė mokymus skirtus užtikrinti tinkamą civilinės saugos sistemos pajėgų (priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, policijos pajėgų, greitosios medicinos pagalbos įstaigų (pirmųjų reaguotojų) pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pasirengimą galimoms branduolinėms ar radiologinėms avarijoms:

- 2020 m. vasario 20 d. organizavo ir pravedė mokymus Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno Klinikų Skubiosios medicinos klinikos darbuotojams „Greitosios medicinos pagalbos teikimas nukentėjusiems nuo branduolinės ar radiologinės avarijos“;

- 2020 m. birželio 28 d. - liepos 2 d. organizavo ir pravedė radiacinės saugos mokymus Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 3-osios komandos darbuotojams;

- 2020 m. rugsėjo 24 d. organizavo ir pravedė mokymus Lietuvos kariuomenės atstovams „Pasirengimas branduolinėms ar radiologinėms avarijoms“;

- 2020 m. spalio 15 ir 16 d. bei 2020 m. spalio 21 ir 22 d. pravedė teorinius ir praktinius mokymus PAGD Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 5-osios komandos budinčios pamainos pareigūnams „Gyventojų radioaktyviojo užterštumo kontrolė ir dezaktyvavimas“;

- 2020 m. lapkričio 3–6 d. pravedė teorinius mokymus PAGD Panevėžio priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Utenos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos budinčios pamainos pareigūnams „Gyventojų radioaktyviojo užterštumo kontrolė ir dezaktyvavimas“;

- 2020 m. gruodžio 10 d. organizavo ir pravedė seminarą Valstybiniame gyventojų apsaugos plane branduolinės ar radiologinės avarijos atveju numatytų asmens sveikatos priežiūros įstaigų atstovams ir savivaldybių gydytojams.

RSC bendradarbiavo su valstybės ir savivaldybių institucijomis organizuojant seminarus, posėdžius aktualiomis branduolinių ar radiologinių avarijų prevencijos temomis:

- 2020 m. sausio 28 d. ir 2020 m. vasario 18 d. organizavo ir pravedė radiacinės saugos mokymus Valstybės saugumo departamento darbuotojams Klaipėdoje ir Vilniuje;

- 2020 m. sausio 14 d. organizavo pasitarimą su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) darbuotojais;

- 2020 m. vasario 21 d. organizavo susitikimą su ESSC dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo užtikrinti radiacinę saugą teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;
  - 2020 m. rugsėjo 4 d. dalyvavo projekte „Moksleiviai į Vyriausybę“ ir skaitė pranešimą apie jonizuojančiąją spinduliuotę;
  - 2020 m. rugsėjo 17 d. organizavo susitikimą ir skaitė pranešimus Ukmergės rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos nariams bei savivaldybės įstaigų direktoriams;
  - 2020 m. rugsėjo 22 d. dalyvavo VMVT organizuotame nuotoliniame seminare „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos funkcijos branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos atveju“ ir skaitė pranešimą;
  - 2020 m. spalio 16 d. dalyvavo darbo grupės savivaldybių pasirengimo klausimams, susijusiems su grėsmėmis nacionaliniam saugumui, sąlygotomis nesaugios branduolinės energetikos plėtojimo šalia Lietuvos valstybės sienos, ir galimais žalingais jų padariniais, koordinuoti ir spręsti posėdyje;
  - dalyvauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudarytos darbo grupės strateginės komunikacijos ir visuomenės informavimo Lietuvoje ir užsienyje klausimams, susijusiems su grėsmėmis nacionaliniam saugumui, sąlygotomis nesaugios branduolinės energetikos plėtojimo šalia Lietuvos valstybės sienos, koordinuoti ir spręsti posėdžiuose;
  - 2020 m. spalio 23 d. organizavo ir pravedė 2 civilinės saugos mokymus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos darbuotojams;
  - bendradarbiavo su švietimo įstaigomis (universitetais, kolegijomis, bendrojo lavinimo mokyklomis) ir RSC buvo organizuotos 2 ekskursijos bei nuotolinis seminaras;
  - 2020 m. gruodžio 5 d. organizavo ir pravedė radiacinės saugos mokymus Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos darbuotojams.
- RSC parengti ir atnaujinti leidiniai gyventojams ir darbuotojams aktualiomis radiacinės saugos temomis:
- parengtas ir 2020 m. balandžio 24 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas straipsnis „Prisimenant Černobylio atominės elektrinės avariją: branduolinės avarijos, jų pavojai gyventojų sveikatai ir aplinkai“;
  - 2020 m. rugsėjo 10 d. dalyvauta televizijos laidoje „Klauskite daktaro“, laidos metu pristatyta skydliaukės blokavimu jodu tvarka;
  - 2020 m. rugsėjo 20 d. kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginės komunikacijos grupe parengtas bendras straipsnis „Gyvenimas šalia branduolinės elektrinės: kokia informacija pasitikėti?“;
  - parengtas ir 2020 m. liepos 22 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas 22-asis RSC informacinis biuletenis „Radiacinė sauga“;
  - parengtas ir 2020 m. rugsėjo 1 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas straipsnis „Radiacinės saugos centras įspėja: karščiavimo klinikose būtina laikytis radiacinės saugos reikalavimų“;
  - atnaujintas ir 2020 m. rugsėjo 22 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas interaktyvusis Lietuvos radono žemėlapis;
  - kartu su Vidaus reikalų ministerija parengtas straipsnis ir 2020 m. rugsėjo 27 d. išplatintas Lietuvos ryto televizijos naujienų skiltyje „5 dalykai, kuriuos reikėtų atminti apie Astravo AE; kalio jodido tabletes derėtų nešioti kaip pinigus“;
  - parengtas ir 2020 m. spalio 15 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas straipsnis „Radiacinės saugos centras primena: kas yra jonizuojančioji spinduliuotė?“;
  - parengtas ir 2020 m. spalio 20 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas straipsnis „Radiacinės saugos centras: patarimai, kaip teisingai vartoti kalio jodido tabletes“;
  - parengtas ir 2020 m. spalio 23 d. savaitraščio „Sveikata“ priede „Prie kavos“ paskelbtas straipsnis „Ką būtina žinoti apie kalio jodido tabletes“;
  - parengtas ir 2020 m. gruodžio 7 d. RSC interneto svetainėje paskelbtas straipsnis „Radiacinės saugos centras informuoja: dezaktyvavimo punktas, kas tai?“;
  - parengtas ir 2020 m. gruodžio 22 d. savaitraštyje „Lietuvos sveikata“ paskelbtas straipsnis „Radiacinės saugos centras: nematomo pavojaus sargyboje“;

- parengti klausimai ir integruoti į Lietuvos ryto televizijos intelektualius žaidimus;
- pateikti 6 komentarai televizijos laidoms, susijusioms su Baltarusijos atominės elektrinės eksploatavimu;

- parengti ir išplatinti 62 įrašai socialiniame RSC tinkle „Facebook“;
- keturiomis kalbomis (lietuvių, lenkų, rusų, anglų) parengti plakatai apie skydliaukės blokavimą jodu;

- parengtas plakatas apie dezaktyvavimo punkte atliekamus veiksmus;

RSC teikta informacija visuomenei apie radiologinius incidentus.

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras (toliau – ULAC) didelį dėmesį skyrė komunikacijai su visuomene, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais:

- parengė COVID-19 reklamjuostę su aktualiausia informacija COVID-19 infekcijos klausimais;

- parengė baigiamosios dezinfekcijos COVID-19 židinyje algoritmą;

- parengė metodinę medžiagą dezinfekcijos klausimais;

- pravedė mokymus 70 žmonių Vilniaus miesto savivaldybės „Grindos“ darbuotojams aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos) klausimais;

- bendradarbiaujant su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru pravedė 18 valandų mokymus 30 žmonių kenkėjų kontrolės (dezinfekcijos, dezinfekcijos, deratizacijos) klausimais;

- pravedė mokymus profilaktinių dezinfekcijos įmonių specialistams 19 žmonių „Profilaktinės dezinfekcijos, dezinfekcijos, deratizacijos aktualijos“;

- pravedė „Dezinfekcijos, dezinfekcijos ir deratizacijos“ tobulinimosi kursus dezinfekcijos įmonių specialistams;

- bendradarbiaujant su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru pravedė dvejus (2020 m. liepos 2-3 d. ir 2020 m. liepos 23-24 d.) kvalifikacijos kursus dezinfekcijos įmonių vadovams kenkėjų kontrolės (dezinfekcijos, dezinfekcijos ir deratizacijos) klausimais;

- parengė programą „Valymo ir dezinfekcijos medžiagų saugus naudojimas asmens sveikatos priežiūros įstaigose“. Programos kodas 1.212.;

- pravedė pasitarimą per maistą išplitusių protrūkių rizikos veiksniams aptarti su suinteresuotomis institucijomis;

- organizavo 2 seminarus (Anykščiuose, Telšiuose), į kuriuos įtraukė pranešimus apie skiepais valdomų, per maistą plintančių, erkių plintančių ir lytiškai plintančių užkrečiamųjų ligų epidemiologinę situaciją šalyje ir Europos regione bei prevenciją.

5. Vykdamas Prevencijos plano 5 tikslą – organizuoti nustatytų galimų pavojų (pavojingos užkrečiamosios ligos, cheminės avarijos, radiacinės avarijos, pramoninės avarijos pavojinguose objektuose) rizikos mažinimo priemonės, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

5.1. Vykdyta užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų epidemiologinė priežiūra:

NVSC Lietuvos Respublikos vyriausiajam epidemiologui pateikė 10 apskričių sergamumo užkrečiamosiomis ligomis ataskaitų.

ULAC iki 2020 m. liepos mėn. vykdė užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų epidemiologinę priežiūrą ir užtikrino Prevencijos plano 5 tikslo 5.1 priemonės įgyvendinimą (nuo 2020 m. liepos mėn. ši priemonė nebuvo vykdoma, dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. įsakymo Nr. V-1749 “Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymo Nr. V-429 “Dėl užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriame buvo pripažinti netekę galios nuostatų 8.3 ir 9.3 papunkčiai, įpareigojantys tvarkyti užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinę sistemą).

ULAC remiantis 2019 m. epidemiologinės priežiūros duomenimis, atliko ir parengė sergamumo užkrečiamosiomis ligomis Lietuvoje 2019 m. apžvalgą – 1 vnt.

5.2. Organizuotos ir koordinuotos imunoprofilaktikos priemonės:

NVSC departamentai teikė ULAC metines imunoprofilaktikos ataskaitas Nr. F7, F8, F49 formas už administracines teritorijas.

NVSC atliko imunoprofilaktikos vykdymo ASPĮ periodinius patikrinimus, kurių metu vertinamos skiepavimo apimtys, esant nepakankamoms skiepavimo apimtims ar radus nepaskiepijimų

dėl nežinomos priežasties ar užsitęsusio skiepijimo atidėjimo atvejų teiktos konsultacijos, skatinančios didinti skiepijimo apimtį (pažymėtina, kad dėl COVID-19 pandemijos periodinių imunoprofilaktikos vykdymo ASPI patikrinimų 2020 m. atlikta mažiau nei įprastai).

NVSC užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus darbuotoja dalyvavo darbo grupėje COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) vakcinacijos klausimais.

ULAC siekiant efektyviai panaudoti valstybės lėšomis įsigytą sezoninio gripo vakciną ir didinti rizikos grupių skiepijimo aprėptį šalyje, rengė raštus bei per žiniasklaidą viešino informaciją, skatinančią žmonių, ypač rizikos grupių, skiepijimą. 2019–2020 m. gripo sezono metu valstybės ir savo lėšomis buvo paskiepyta 9,9 proc. visų Lietuvos gyventojų, o 65 m. ir vyresnių asmenų – 21,6 proc.

5.3. Vykdytos visuomenės sveikatos priežiūros priemonės, numatytos Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užteršimo atveju tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. V-209 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užteršimo atveju tvarkos aprašo patvirtinimo“:

NVSC, gavęs iš apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos arba jai priklausančios priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos informacijos apie cheminio užteršimo židinio lokalizavimą ir (ar) likvidavimą vykdė visuomenės sveikatos priežiūros priemones, numatytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakyme Nr. V-209 (organizavo laboratorinių tyrimų atlikimą, konsultavo visuomenės sveikatos saugos klausimais institucijas ir tarnybas, dalyvaujančioms likviduojant cheminio užteršimo židinį, gyventojus, gavę laboratorinių tyrimų rezultatus, teikė išvadas dėl tolesnės objekto / teritorijos eksploatacijos, nustatytais terminais teikė informaciją ESSC ir kt.).

NVSP 2020 metais atliko 534 laboratorinius tyrimus gavus informaciją apie cheminio užteršimo židinio lokalizavimą ir (ar) likvidavimą bei užsakymus iš NVSC departamentų.

5.4. Pagal kompetenciją vykdyti pavojingų objektų patikrinimai:

NVSC departamentai 2020 m. pagal kompetenciją atliko 27 pavojingų objektų patikrinimus pagal Lietuvos Respublikos pavojingųjų objektų, kuriuose pavojingųjų medžiagų kiekiai prilygsta nustatytiesiems kvalifikaciniams kiekiams taikant žemesniojo ar aukštesniojo lygio reikalavimus ar juos viršija, planinių patikrinimų 2020 metais grafiką.

NVSC 2020 m. gruodžio 2 d. raštu Nr. (12 15.1.1 E)2-117429 suderino PAGD direktoriaus įsakymo „Dėl pavojingų objektų, kuriuose pavojingųjų medžiagų kiekiai taikant žemesniojo ar aukštesniojo lygio reikalavimus prilygsta nustatytiesiems kvalifikaciniams kiekiams ar juos viršija, planinių patikrinimų 2021 metais grafiko patvirtinimo“ projektą.

6. Vykdamas Prevencijos plano 6 tikslą – informuoti visuomenę apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, 2020 m. buvo įgyvendintos šios priemonės:

6.1. NVSC 2020 m. pagal kompetenciją teikė rekomendacijas sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksmų, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais.

2020 m. buvo nuolat informuojama visuomenė, specialistai bei suinteresuotos institucijos apie epidemiologinę COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) situaciją bei COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) prevencines priemones. NVSC organizuota nuotolinė konferencija „Akistata su COVID-19: ar tapsime stipresni?“.

ULAC 2020 m. vertino epidemiologinę situaciją pasaulyje, Europoje, Lietuvoje ir savo internetiniame tinklalapyje informavo visuomenę, specialistus apie epidemiologinę situaciją bei saugos priemones, padedančias išvengti užkrečiamųjų ligų epidemijų. ULAC 2020 m. parengė ir pavošino 403 informacinius pranešimus spaudai ir suvestines apie epidemiologinę situaciją Lietuvoje, užkrečiamųjų ligų grėsmių monitoringo rezultatus, užkrečiamųjų ligų grėsmes Europoje bei pasaulyje. Taip pat teikė informaciją žiniasklaidai (344 interviu televizijai, radijui, spaudai), specialistams. Suinteresuotoms institucijoms bei privatiems asmenims informacija buvo teikiama oficialiais raštais, telefonu bei elektroniniu paštu.

6.2. NVSC pagal kompetenciją teikė rekomendacijas sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms institucijoms, specialistams ir gyventojams ekstremaliųjų situacijų pasirengimo, planavimo, prevencijos, veiksmų, kurių būtina imtis susidarius ekstremaliajai situacijai, klausimais.

NVSC 2020 m. nuolat informavo visuomenę, specialistus bei suinteresuotas institucijas apie priemones, kurių reikia imtis gresiant cheminei taršai. Pranešimai NVSC interneto svetainei: „Kaip saugotis, padidėjus oro taršai kietosiomis dalelėmis“, „Kėdainių mieste – padidėjusi oro tarša“, „Vertinama, ar gamykloje Klaipėdoje kilęs gaisras gali turėti poveikį sveikatai“, „Kėdainių r. Pernaravos k. vandenvietėje nustatytas padidintas švino kiekis“, „Kėdainių r. Paaluonio ir Angirių gyventojams galima naudoti vandenį maisto ruošimui“, „Kėdainių r. Paaluonio ir Angirių vandenvietėse nustatytas padidintas boro kiekis“, „Kėdainių miesto ir rajono gyventojams galima naudoti vandenį maisto ruošimui“, „Kėdainių miesto ir rajono gyventojams nerekomenduojama maistui naudoti vandens“, „Dirvožemio tarša Klaipėdoje toliau bus tiriamą“, „Oro tarša ugdymo įstaigose Jonavoje nenustatyta“.

ESSC internetinėje svetainėje yra patalpintos gairės visuomenei „Kaip elgtis esant cheminiai taršai“, „Kaip elgtis gyvsidabrio išsiliejimo atveju“, infografikas „Kaip elgtis išsiliejus gyvsidabriui“ ir kiti pranešimai cheminės taršos klausimais. Prognozuojant minėto pobūdžio taršą, pranešimai iškeliami ESSC internetinėje svetainėje ties aktualia informacija.

6.3. Informacija apie ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių vykdymą skelbiama SAM interneto svetainėje adresu <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/ekstremaliuju-situaciju-prevencija-ir-valdymas>. Taip pat informacija skelbiama ESSC interneto svetainėje <http://essc.sam.lt/lt/ekstremaliuju-situaciju-p-f86x.html>. Naujausia informacija apie planuojamas priemones, kita aktuali informacija, susijusi su ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir valdymo priemonėmis, skelbiama SAM interneto svetainėje ties naujienomis.